

BELGISCHE SENAAAT

 ZITTING 2000-2001

11 OKTOBER 2000

**Wetsontwerp betreffende
de gezinsbemiddeling**

AMENDEMENTEN

Nr. 18 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 5 (nieuw)

Een artikel 5 (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 5. — De Koning stelt een commissie in, genaamd «Commissie voor gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken», waarvan hij de samenstelling, de taken en de werkwijze bepaalt.

De commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende bemiddelaars in gezinszaken uit de volgende beroepen: notarissen, psychologen, advocaten, maatschappelijk assistenten, juristen, huwelijksconsulenten en personen die bemiddelaars opleiden.

Deze commissie heeft onder andere als taak:

1° het ontwikkelen van een gemeenschappelijke en interdisciplinaire opleiding voor bemiddelaars in gezinszaken te bevorderen;

 Zie:

Stukken van de Senaat:

2-422 - 1999/2000:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nr. 2: Amendementen.

Nr. 3: Advies van de Raad van State.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 2000-2001

11 OCTOBRE 2000

**Projet de loi relative à la médiation
en matière familiale**

AMENDEMENTS

N° 18 DE MME NYSSSENS

Art. 5 (nouveau)

Insérer un article 5 (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 5. — Le Roi crée une commission appelée «Commission pour la médiation familiale judiciaire» dont Il arrête la composition, les missions et les modalités de fonctionnement.

Cette commission est composée de représentants de médiateurs familiaux issus des professions suivantes: notaires, psychologues, avocats, assistants sociaux, juristes, conseillers conjugaux et formateurs en médiation.

Cette commission est destinée notamment à:

1° favoriser le développement d'une formation commune et interdisciplinaire des médiateurs familiaux;

 Voir:

Documents du Sénat:

2-422 - 1999/2000:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.N° 2: Amendements.N° 3: Avis du Conseil d'État.

2° het opstellen van gemeenschappelijke deontologische regels voor de functie van bemiddelaar in gezinszaken te bevorderen;

3° adviezen te geven over de opleidingen die worden verstrekt door de instanties bedoeld in artikel 488 en door de Nationale Kamer van notarissen, en over de erkenning van natuurlijke personen die als bemiddelaar willen optreden in het kader van de gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken. »

Verantwoording

Dit amendement wijzigt de naam van de commissie overeenkomstig de opmerkingen van de Raad van State.

Het verduidelijkt de multidisciplinaire samenstelling van deze commissie en haar basisbevoegdheden.

Voor het overige zij verwezen naar de verantwoording bij het oorspronkelijke amendement nr. 7.

Nr. 19 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 2

In het voorgestelde artikel 734bis, de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. De §§ 1 tot 3 vervangen als volgt :

« § 1. Onder bemiddeling in gezinszaken wordt verstaan een op samenwerking gebaseerde methode voor het oplossen van gezinsconflicten waarbij de bemiddelaar in gezinszaken de bij het conflict betrokken partijen helpt om zelf praktische, duurzame en voor elke partij aanvaardbare oplossingen te vinden met inachtneming van de behoeften van elk lid van het gezin.

§ 2. Op de wijze bepaald in § 3 kan een bemiddelaar in gezinszaken worden aangewezen wanneer de rechter kennis neemt van :

1° vorderingen die betrekking hebben op titel V, hoofdstukken V en VI en op titel VI, hoofdstuk IV, van boek I van het Burgerlijk Wetboek;

2° vorderingen die betrekking hebben op boek I, titel IX, en op boek III, titel Vbis van hetzelfde Wetboek;

3° vorderingen ingesteld overeenkomstig de afdelingen I en II van boek IV, hoofdstuk XI, van het vierde deel van dit Wetboek;

4° vorderingen ingesteld overeenkomstig afdeling III van boek IV, hoofdstuk XI, van het vierde deel van dit Wetboek;

5° vorderingen voortvloeiend uit de feitelijke samenwoning.

§ 3. De partijen kunnen aan de rechter gezamenlijk om een bemiddelaar in gezinszaken vragen. In dat

2° encourager l'élaboration de règles déontologiques communes applicables à la fonction de médiateur familial;

3° donner des avis quant aux formations dispensées par les autorités visées à l'article 488 et par la Chambre nationale des notaires, et quant à l'accréditation de toute personne physique souhaitant pratiquer la médiation familiale dans le cadre de la médiation familiale judiciaire. »

Justification

Cet amendement modifie la dénomination de la Commission pour tenir compte des remarques du Conseil d'État.

Il apporte des précisions quant au caractère multidisciplinaire de la composition de cette commission et précise les compétences de base de la commission.

Pour le surplus, les justifications portées sous l'amendement n° 7 initial subsistent.

N° 19 DE MME NYSSSENS

Art. 2

À l'article 734bis proposé, apporter les modifications suivantes :

A. Remplacer les §§ 1er à 3 par ce qui suit :

« § 1er. On entend par médiation familiale une méthode de résolution des conflits familiaux basée sur la coopération au cours de laquelle le médiateur familial aide les parties en conflit à trouver elles-mêmes des solutions pratiques, durables et acceptables pour chacune, en tenant compte des besoins de chacun des membres de la famille.

§ 2. Il peut être procédé à la désignation d'un médiateur familial, selon les modalités visées au § 3, lorsque le juge connaît :

1° de demandes relatives aux chapitres V et VI du titre V, et au chapitre IV du titre VI, du livre 1er du Code civil;

2° de demandes relatives au titre IX du livre 1er et au titre Vbis du livre III du même Code;

3° de demandes formées en vertu des sections 1 et 2 du chapitre XI du livre IV de la quatrième partie du présent Code;

4° de demandes formées en vertu de la section III du chapitre XI du livre IV de la quatrième partie du présent Code;

5° de demandes découlant de la cohabitation de fait.

§ 3. Les parties peuvent demander conjointement au juge l'intervention d'un médiateur familial. Dans

geval wijst de rechter de bemiddelaar in gezinszaken aan met wie de partijen het eens zijn.

De rechter kan ook uit eigen beweging aan de partijen bemiddeling in gezinszaken voorstellen en de partijen, met hun instemming, verwijzen naar een bemiddelaar in gezinszaken van hun keuze of naar een dienst of vereniging voor bemiddeling in gezinszaken.

Een door de rechter aangewezen bemiddelaar in gezinszaken kan, vóór hij op de hoogte is gebracht van zijn aanwijzing, worden vervangen met de instemming van de partijen; die instemming moet door de partijen worden ondertekend en bij het dossier van de rechtspleging gevoegd.

§ 4. De beslissing die de partijen naar bemiddeling in gezinszaken verwijst, is een beslissing alvorens recht te doen in de zin van artikel 19, tweede lid.

Deze beslissing stelt ook de termijn vast waarbinnen de partijen met de bemiddelaar in gezinszaken contact moeten opnemen om met de bemiddeling aan te vangen.

De griffier brengt de beslissing ter kennis van de bemiddelaar in gezinszaken, die de rechter en de partijen zonder verwijl in kennis stelt van zijn aanvaarding of van zijn met redenen omklede weigering.

§ 5. Gedurende de bemiddelingsprocedure of na afloop daarvan, kan elke partij de zaak opnieuw voor de rechter brengen door een eenvoudig verzoekschrift te richten tot de griffie of door conclusies ter griffie neer te leggen. De zaak wordt vastgesteld op een terechtzitting die plaatsvindt binnen vijftien dagen na de indiening van het verzoek. »

B. Paragraaf 4 vernummern tot § 6.

C. In § 4, eerste lid, de woorden « de in § 1, tweede lid, bedoelde terechtzitting » vervangen door de woorden « de in § 5 bedoelde terechtzitting ».

Verantwoording

Dit amendement vervangt het voorgestelde amendement nr. 1 op de volgende punten:

1. § 2: Met betrekking tot de werkingssfeer van de gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken, houdt het voorgestelde amendement rekening met de opmerkingen van de Raad van State betreffende de lijst van de aangelegenheden in het kader waarvan een beroep kan worden gedaan op bemiddeling in gezinszaken (Stuk Senaat, nr. 2-422/3, blz. 4). Veeleer dan de artikelen op te sommen, hebben we ervoor gekozen om te verwijzen naar de boeken, titels en hoofdstukken van het Burgerlijk Wetboek (in navolging van wat de indiener van het oorspronkelijke wetsvoorstel heeft gedaan voor de aangelegenheden bedoeld in het Gerechtelijk Wetboek) om zeker geen artikelen te vergeten. Het gaat vooral om betwistingen rond de verplichtingen die ontstaan uit het huwelijk of de afstamming (boek I, titel V, hoofdstuk V, van het Burgerlijk Wetboek), over de wederzijdse rechten en verplichtingen van echtgenoten (boek I, titel V, hoofdstuk VI, van het Burgerlijk Wetboek), over het ouderlijk gezag (boek I, titel IX, van het Burgerlijk Wetboek) en over de wettelijke samenwoning (boek III, titel Vbis, van het Burgerlijk Wetboek).

ce cas, le juge désigne le médiateur familial sur l'identité duquel les parties s'accordent.

Le juge peut aussi, de sa propre initiative, proposer aux parties une médiation familiale et, avec l'accord des parties, renvoyer les parties devant un médiateur familial de leur choix ou auprès d'un service ou d'une association de médiation familiale.

Tout médiateur familial nommé par le juge peut, avant qu'il n'ait été averti de sa désignation, être remplacé de l'accord des parties, signé par elles et versé au dossier de la procédure.

§ 4. La décision qui renvoie les parties en médiation familiale est une décision avant dire droit au sens de l'article 19, alinéa 2.

Cette décision détermine le délai maximal dans lequel les parties doivent contacter le médiateur familial pour commencer la médiation.

La décision est notifiée par le greffier au médiateur familial, lequel fait connaître sans délai au juge et aux parties son acceptation ou son refus motivé.

§ 5. Pendant la procédure de médiation ou à l'issue de cette procédure, chacune des parties peut ramener la cause devant le juge, par simple demande adressée au greffe ou par dépôt de conclusions au greffe. L'affaire est fixée à une audience qui a lieu dans les quinze jours de la demande. »

B. Renumeroter le § 4 en § 6.

C. Au § 4, alinéa 1er, remplacer les mots « visée au § 1er, alinéa 2, » par les mots « visée au § 5 ».

Justification

Le présent amendement remplace l'amendement n° 1 proposé sur les points suivants:

1. § 2: En ce qui concerne le champ d'application de la médiation familiale judiciaire, l'amendement proposé tient compte des remarques du Conseil d'État concernant la liste des matières dans lesquelles il peut être fait appel à la médiation familiale (doc. Sénat, n° 2-422/3, p. 4). Plutôt que de recourir à une énumération d'articles, il est renvoyé aux chapitres, titres et livres du Code civil (à l'instar de ce que l'auteur de la proposition de loi initiale a fait pour les matières visées au Code judiciaire) afin d'éviter d'omettre certains articles. Il s'agit en particulier des litiges relatifs aux obligations qui naissent du mariage ou de la filiation (chapitre V, titre V, livre Ier, du Code civil), aux droits et devoirs respectifs des époux (chapitre VI, titre V, livre Ier, du Code civil), à l'autorité parentale (titre IX, livre Ier, du Code civil) et à la cohabitation légale (titre Vbis, livre III, du Code civil).

2. Het amendement voorziet ook uitdrukkelijk in de mogelijkheid om een beroep te doen op bemiddeling in gezinszaken bij echtscheiding door onderlinge toestemming (bemiddeling in gezinszaken is dus ook mogelijk bij wijziging, in de loop van de procedure, van de overeenkomsten die de partijen hebben gesloten vóór de echtscheiding door onderlinge toestemming) (afdeling 2 van boek IV, hoofdstuk XI, van het vierde deel van het Gerechtelijk Wetboek). Hetzelfde geldt voor de aangelegenheden bedoeld in boek I, titel VI, hoofdstuk IV, van het Burgerlijk Wetboek (vooral de artikelen 301 en volgende van het Burgerlijk Wetboek in verband met de uitkeringen na echtscheiding).

3. Paragraaf 3 wordt gewijzigd om de partijen meer autonomie toe te kennen bij de keuze van de bemiddelaar. Bepaalde auteurs (zie met name A. Thilly, *L'institutionnalisation de la médiation familiale dans l'ordre juridique*, Divorce/7, blz. 87) wijzen er immers op dat de rechtstreekse aanwijzing van de bemiddelaar door de rechter strijdig is met de autonomie bij bemiddeling in gezinszaken en bovendien de onafhankelijkheid miskent die de bemiddelaar bij de uitoefening van zijn beroep nodig heeft. Om deze nadelen op te vangen, bepaalt het voorgestelde amendement dat de rechter die bemiddeling in gezinszaken voorstelt, de partijen die daarmee instemmen, kan doorverwijzen naar een bemiddelaar van hun keuze of naar een dienst of vereniging voor bemiddeling in gezinszaken. Ook in dat laatste geval wijst de rechter immers niet rechtstreeks een persoon als bemiddelaar aan. De vereniging kan de partijen dan ook helpen om een bemiddelaar in gezinszaken te kiezen, aangezien een officiële erkenning nodig is om voor gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken in aanmerking te komen.

4. Paragraaf 4 verduidelijkt dat de verwijzing naar bemiddeling in gezinszaken een beslissing alvorens recht te doen is, wat trouwens bevestigd wordt door de rechtsleer (F. Van de Putte en P. Van Leynseele, *La médiation*, JT, 1999, blz. 235; A. Thilly, *o.c.*, blz. 91).

5. Paragraaf 5 biedt de partijen meer autonomie wat de duur van de bemiddeling in gezinszaken betreft. Vele auteurs benadrukken immers dat bemiddeling in gezinszaken tijd vergt en dat de duur ervan met name afhangt van de beoordeling van het echtpaar of het gezin en van de bemiddelaar in gezinszaken. Wij stellen voor dat de rechter niet langer een datum van verdaging vaststelt. Het zijn daarentegen de partijen zelf die gedurende de bemiddelingsprocedure (wanneer een van de partijen niet meewerkt of de bemiddeling geheel of gedeeltelijk mislukt), hetzij na afloop ervan (wanneer een — zelfs gedeeltelijk — akkoord is bereikt) de zaak opnieuw voor de rechter kunnen brengen door een eenvoudig verzoekschrift of door conclusies neer te leggen. De rechter stelt alleen vast binnen welke termijn de partijen met de bemiddeling moeten beginnen (geamendeerde § 4).

Voor het overige blijft de verantwoording bij het oorspronkelijke amendement nr. 1 onverkort gelden.

Nr. 20 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 734^{quater} vervangen als volgt:

« Artikel 734^{quater}. — Als bemiddelaar in gezinszaken kunnen slechts worden aangewezen:

— advocaten die daartoe een bijzondere opleiding hebben gevolgd, verstrekt door of in samenwerking met de in artikel 488 bedoelde instanties en die door

2. L'amendement prévoit aussi expressément la possibilité de recourir à la médiation familiale en matière de divorce par consentement mutuel (ce qui inclut également le recours éventuel à la médiation familiale en cas de modification en cours de procédure des conventions des parties préalables au divorce par consentement mutuel) (section 2, chapitre XI, livre IV, 4e partie du Code judiciaire), ainsi qu'en ce qui concerne le chapitre IV, titre VI, du livre premier du Code civil (particulièrement les articles 301 e.s. du Code civil relatifs aux pensions alimentaires après divorce).

3. Le § 3 est modifié en vue de renforcer encore l'autonomie des parties en ce qui concerne le choix du médiateur. Comme l'expliquent certains auteurs (voyez notamment A. Thilly, *L'institutionnalisation de la médiation familiale dans l'ordre juridique*, Divorce/7, p. 87), la désignation directe du médiateur par le juge contredit l'autonomie de la médiation familiale et risque également de méconnaître l'indépendance du médiateur indispensable à l'exercice de sa fonction. Pour pallier ces inconvénients, l'amendement proposé prévoit que le juge peut, s'il propose une médiation familiale et que celle-ci est acceptée par les parties, renvoyer les parties devant un médiateur familial de leur choix ou auprès d'un service ou d'une association de médiation familiale. Cette dernière possibilité permet d'éviter la désignation directe par le juge de la personne du médiateur. L'association peut ainsi aider les parties à choisir un médiateur familial, celui-ci devant nécessairement être accrédité pour exercer la médiation familiale judiciaire.

4. Le § 4 précise que la décision de renvoi en médiation familiale est une décision avant dire droit, ce qui est confirmé par la doctrine (F. Van de Putte et P. Van Leynseele, *La médiation*, JT, 1999, p. 235; A. Thilly, *o.c.*, p. 91).

5. Le § 5 veut renforcer l'autonomie des parties en ce qui concerne la durée de la médiation familiale. Comme beaucoup d'auteurs le soulignent, la médiation familiale exige du temps et la durée du processus relève de l'appréciation du couple ou de la famille et du médiateur familial. Dans la solution proposée, le juge ne fixe pas de date de remise. Ce sont les parties qui tant au cours de la médiation (en cas de mauvaise volonté d'une des parties ou d'échec total ou partiel de la médiation) qu'à l'issue de la médiation (en cas d'accord même partiel) ont la possibilité de faire revenir la cause à l'audience par simple demande ou dépôt de conclusions. Seul le délai dans lequel les parties sont tenues d'entamer le processus de médiation est fixé par le juge (§ 4 amendé).

Pour le reste, les justifications portées sous l'amendement n° 1 initial subsistent intégralement.

N° 20 DE MME NYSSENS

Art. 2

Remplacer l'article 734^{quater} proposé par ce qui suit:

« Art. 734^{quater}. — Peuvent seuls être désignés comme médiateurs familiaux:

— les avocats ayant suivi une formation spécifique à cet effet, dispensée par ou en collaboration avec les autorités visées à l'article 488, et accrédités par ces

die instanties erkend zijn na een gunstig advies van de Commissie voor gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken, bedoeld in artikel 5 van de wet van ... betreffende de bemiddeling in gezinszaken;

— notarissen die daartoe een bijzondere opleiding hebben gevolgd, verstrekt door de Nationale Kamer van notarissen en die door die kamer erkend zijn na een gunstig advies van diezelfde Commissie voor gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken;

— natuurlijke personen die door de bevoegde instanties erkend zijn na een gunstig advies van dezelfde Commissie voor gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken ».

Verantwoording

Teneinde de eenvormigheid en de kwaliteit van de opleiding die verstrekt wordt aan bemiddelaars in gezinszaken te waarborgen, wordt in het amendement voorgesteld dat enkel de advocaten en de notarissen die een opleiding hebben gevolgd die verstrekt wordt door hun beroepsorde en die door die orde erkend zijn na een gunstig advies van de Commissie voor gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken, alsmede de natuurlijke personen die door de bevoegde instanties erkend zijn na een gunstig advies van diezelfde commissie, in aanmerking komen voor een aanwijzing als bemiddelaar in gezinszaken.

Nr. 21 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 7 (nieuw)

Een artikel 7 (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 7. — Artikel 1018, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een 7°, luidende:

«7° de honoraria, emolumenten en kosten van de krachtens artikel 734bis aangewezen bemiddelaar. »

Verantwoording

In de Kamer was de vraag al gerezen of de honoraria van een bemiddelaar in gezinszaken, zonder wetswijziging, beschouwd konden worden als kosten. Ten gevolge van de opmerking van de Raad van State lijkt het verkieslijk artikel 1018 van het Gerechtelijk Wetboek in die zin aan te vullen. Dit betekent ons inziens dat die honoraria en kosten in het kader van de rechtsbijstand (art. 664 van het Gerechtelijk Wetboek) automatisch door de Staat ten laste kunnen worden genomen. Het lijkt ons dus niet noodzakelijk de artikelen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de rechtsbijstand te wijzigen en er de gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken in op te nemen. Aangezien die honoraria en kosten beschouwd worden als kosten van rechtspleging, zijn de algemene beginselen van de rechtsbijstand van toepassing.

Nr. 22 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 734sexies vervangen als volgt:

«Art. 734 sexies. — De documenten die worden aangemaakt en de mededelingen die worden gedaan

autorités, après avis favorable de la Commission pour la médiation familiale judiciaire visée à l'article 5 de la loi du ... relative à la médiation en matière familiale;

— les notaires ayant suivi une formation spécifique dispensée par la Chambre nationale des notaires, et accrédités par cette Chambre après avis favorable de la même Commission pour la médiation familiale judiciaire;

— les personnes physiques agréées par les autorités compétentes après avis favorable de la même Commission pour la médiation familiale judiciaire ».

Justification

En vue de garantir l'uniformité et la qualité de la formation dispensée aux médiateurs familiaux, l'amendement propose que peuvent seuls être désignés comme médiateurs familiaux les avocats et les notaires ayant suivi une formation dispensée par leur ordre professionnel et qui ont été accrédités par leur ordre professionnel, après avis favorable de la Commission pour la médiation familiale judiciaire, ainsi que les personnes physiques agréées par les autorités compétentes, après avis favorable de cette même Commission pour la médiation familiale judiciaire.

N° 21 DE MME NYSSSENS

Art. 7 (nouveau)

Insérer un article 7 (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 7. L'article 1018, alinéa 1er, du Code judiciaire est complété par un 7°, rédigé comme suit:

«7° Les honoraires, émoluments et frais du médiateur familial désigné en vertu de l'article 734bis. »

Justification

La question avait déjà été soulevée à la Chambre de savoir si, sans autre modification législative, on pouvait considérer les honoraires d'un médiateur familial comme des dépens. Suite à la remarque du Conseil d'État, il apparaît préférable de compléter l'article 1018 du Code judiciaire en ce sens. Cela signifie, à notre estime qu'automatiquement, ces honoraires et frais peuvent être pris en charge par l'État dans le cadre de l'assistance judiciaire (art. 664 du Code judiciaire), à titre de dépens. Il ne nous paraît donc pas nécessaire de modifier les articles du Code judiciaire relatifs à l'assistance judiciaire pour y insérer la médiation judiciaire familiale. Dès lors que ces honoraires et frais sont considérés comme des dépens, les principes généraux de l'assistance judiciaire s'appliquent.

N° 22 DE MME NYSSSENS

Art. 2

Remplacer l'article 734sexies proposé par ce qui suit:

«Art. 734sexies. — Les documents créés et les propos échangés au cours d'un processus de média-

in de loop van een procedure voor bemiddeling in gezinszaken zijn vertrouwelijk. Zij kunnen niet worden aangevoerd in een gerechtelijke, administratieve of scheidsrechterlijke procedure of in enige andere procedure voor het oplossen van conflicten en zijn niet ontvankelijk als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke bekentenis. De geheimhoudingsplicht kan slechts worden opgeheven met instemming van de partijen en van de bemiddelaar in gezinszaken om onder meer de rechter in staat te stellen de bereikte akkoorden te bekrachtigen.

Bij schending van die geheimhoudingsplicht door een van de partijen doet de rechter uitspraak over de eventuele toekenning van schadevergoeding. Vertrouwelijke stukken die toch zijn meegedeeld of waarop een partij steunt in strijd met de geheimhoudingsplicht, worden ambtshalve buiten de debatten gehouden.

Onverminderd de verplichtingen die hem bij wet worden opgelegd, mag de bemiddelaar in gezinszaken de feiten waarvan hij uit hoofde van zijn ambt kennis krijgt, niet openbaar maken. Hij mag ook niet getuigen over wat hij heeft gehoord of over wat er is gebeurd of gezegd tijdens de bemiddelingsprocedure. Artikel 458 van het Strafwetboek is van toepassing op de bemiddelaar in gezinszaken.

Verantwoording

Het wetsontwerp bepaalt zonder meer dat artikel 458 van het Strafwetboek van toepassing is op de bemiddelaar.

Zowel de Raad van State als de rechtsleer achten het raadzaam de strekking van het beroepsgeheim nader te omschrijven. Bovendien is het noodzakelijk zoals door sommige auteurs wordt opgemerkt dat de informatie die bij bemiddeling in gezinszaken aan het licht komt, vertrouwelijk blijft.

Nr. 23 VAN DE HEREN DUBIÉ EN GALAND

Art. 2

In het voorgestelde artikel 734*bis* de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. Paragraaf 1 vervangen als volgt :

« § 1. Onder bemiddeling in gezinszaken wordt verstaan een proces waarin een bemiddelaar in gezinszaken die geen onmiddellijk belang heeft in de geschilpunten, de discussie tussen de partijen vergemakkelijkt en hen helpt bij het oplossen van de moeilijkheden binnen het gezin en bij het sluiten van overeenkomsten, rekening houdend met de behoeften van elk lid van het gezin en met eerbied voor het recht van de partijen.

tion familiale sont confidentiels. Ils ne peuvent être invoqués dans une procédure judiciaire, administrative ou arbitrale, ou tout autre mode alternatif de résolution des conflits, et ne sont pas recevables à titre de preuves, même à titre d'aveu extra-judiciaire. La confidentialité ne peut être levée que moyennant l'accord des parties et du médiateur familial en vue notamment de permettre l'entérinement par le juge des accords de médiation familiale.

En cas de violation de cette obligation de confidentialité par une des parties, le juge se prononce sur l'octroi éventuel de dommages et intérêts. Les pièces qui auraient été communiquées ou sur lesquelles une partie voudrait se baser en violation de l'obligation de confidentialité sont d'office écartées des débats.

Sans préjudice des obligations que lui impose la loi, le médiateur familial ne peut divulguer les faits dont il a eu connaissance de par sa fonction. Il ne peut pas être amené à témoigner à propos de ce qu'il a entendu ou de ce qui s'est passé ou dit lors de la médiation. L'article 458 du Code pénal s'applique au médiateur familial.

Justification

Le projet de loi énonce sans plus que l'article 458 du Code pénal s'applique au médiateur familial.

Tant le Conseil d'État que la doctrine recommandent de préciser l'étendue de ce secret. Par ailleurs, il est nécessaire, comme le soulignent certains auteurs, de prévoir également la confidentialité de la médiation familiale.

Clotilde NYSSENS.

N° 23 DE MM. DUBIÉ ET GALAND

Art. 2

À l'article 734*bis* proposé, apporter les modifications suivantes :

A. Remplacer le § 1er par ce qui suit :

« § 1er. On entend par médiation familiale, un processus dans lequel un médiateur familial, qui n'est pas directement intéressé dans les questions faisant l'objet du litige, facilite la discussion entre les parties de manière à les aider à résoudre leurs difficultés familiales et à parvenir à des accords, en tenant compte des besoins de chacun des membres de la famille et dans le respect du droit des parties.

§ 2. *De rechter kan, op gezamenlijk verzoek van de partijen of uit eigen beweging maar met instemming van de partijen, een bemiddelaar aanwijzen over wie onderlinge overeenstemming bestaat, wanneer hij aangezocht wordt over een geschil dat betrekking heeft op hoofdstuk VI van titel V van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.* »

B. De §§ 2, 3 en 4 vernummeren tot §§ 3, 4 en 5.

Verantwoording

Volgens het advies van de Raad van State moet een definitie worden gegeven van de bemiddeling in gezinszaken en moet melding worden gemaakt van hoofdstuk VI van titel V van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek om een volledige lijst te geven van de aangelegenheden waarvoor een beroep kan worden gedaan op gezinsbemiddeling. Ook moeten de partijen instemmen met de keuze van de bemiddelaar.

Nr. 24 VAN DE HEREN **DUBIÉ EN GALAND**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 734^{quater} vervangen als volgt :

« *Art. 734^{quater}. — Als bemiddelaar in gezinszaken kunnen slechts worden aangewezen :*

— *advocaten die daartoe een bijzondere opleiding hebben gevolgd, verstrekt door of in samenwerking met de in artikel 488 bedoelde instanties;*

— *notarissen die daartoe een bijzondere opleiding hebben gevolgd, verstrekt door de Nationale Kamer van notarissen;*

— *natuurlijke personen die daartoe zijn erkend door de bevoegde instanties. Zolang de bevoegde instanties de erkenningscriteria niet bepaald hebben, kunnen echter ook als bemiddelaar worden aangewezen de natuurlijke personen van wie de magistraat bij wie het dossier aanhangig is, de bekwaamheid kent en waardeert en die hem het bewijs kunnen leveren van een passende opleiding of een specifieke ervaring.* »

Verantwoording

Het ontwerp bepaalt dat alleen advocaten en notarissen die een specifieke opleiding hebben gevolgd, als bemiddelaar aangesteld kunnen worden terwijl natuurlijke personen erkend moeten worden door de bevoegde instanties. Thans bestaat er echter geen enkele erkenningsorganisatie en het oprichten van een dergelijke instantie kan veel tijd in beslag nemen. In afwachting bestaat dan ook het gevaar dat de rechter en de rechtzoekenden verstoken blijven van de mogelijkheid om een beroep te doen op personen die terzake ervaring hebben en die reeds proeve van bekwaamheid hebben kunnen leveren aangezien de rechters zich sinds jaren op informele wijze tot hen wenden.

Zonder de wettelijke hervorming af te wachten die wij hier op het getouw zetten, hebben magistraten, gebruik makend van hun

§ 2. *Le juge peut, à la demande conjointe des parties ou de sa propre initiative mais avec l'accord des parties, désigner un médiateur de commun accord lorsqu'il est saisi d'un litige portant sur le chapitre VI du titre V du livre 1er du Code civil.* »

B. Renumeroter les §§ 2, 3 et 4 en §§ 3, 4 et 5.

Justification

Conformément à l'avis du Conseil d'État, il convient de définir la médiation familiale ainsi que de viser le chapitre VI du titre V du livre 1er du Code civil afin que la liste des matières pour lesquelles il peut être fait appel à la médiation familiale soit exhaustive. Il importe également que les parties marquent leur accord sur le choix du médiateur.

N° 24 DE MM. **DUBIÉ ET GALAND**

Art. 2

Remplacer l'article 734^{quater} proposé par ce qui suit :

« *Art. 734^{quater}. — Peuvent seuls être désignés comme médiateurs :*

— *les avocats ayant suivi une formation spécifique à cet effet, dispensée par ou en collaboration avec les autorités visées à l'article 488;*

— *les notaires ayant suivi une formation spécifique dispensée par la Chambre nationale des notaires;*

— *les personnes physiques agréées par les autorités. Toutefois, tant que les autorités compétentes n'ont pas arrêté les critères d'agrément, peuvent également être désignées comme médiateurs, les personnes physiques dont le magistrat saisi du dossier connaît et apprécie la compétence et qui peuvent justifier auprès de lui d'une formation adéquate ou d'une expérience spécifique.* »

Justification

Le projet prévoit que seuls les avocats et les notaires ayant suivi une formation spécifique peuvent s'instituer médiateurs tandis que les personnes physiques doivent être agréées par les autorités compétentes. Or, dans l'état actuel des choses, il n'existe aucun organisme d'agrément et sa mise sur pied risque de prendre un temps considérable. Dans l'attente, on risque dès lors de priver le juge et les justiciables de recourir à des personnes ayant une expérience en la matière et ayant déjà eu l'occasion de faire la preuve de leur compétence puisque les juges font appel à ces personnes de manière informelle depuis plusieurs années.

En effet, sans attendre la réforme législative qui nous occupe, des magistrats — usant de leur pouvoir de s'entourer d'experts —

bevoegdheid om zich te laten bijstaan door deskundigen, reeds het initiatief genomen en de partijen in het conflict voorgesteld een beroep te doen op bemiddeling. Met dit soort taken, die steeds vaker in een steeds grotere verscheidenheid voorkomen, worden niet alleen notarissen belast of advocaten die al dan niet aangesloten zijn bij door sommige balies georganiseerde bemiddelingscentra, maar ook bemiddelaars die geen jurist zijn, die erkend worden om hun jarenlange praktijk en hun kwaliteiten in het professioneel begeleiden van mensen.

De juridische bekwaamheid waarop notarissen en advocaten zich terecht kunnen beroepen, is in het algemeen niet essentieel voor het vervullen van een bemiddelingsopdracht. Van bemiddelaars wordt juist verwacht dat ze niet optreden als deskundige of als contactpersoon maar wel dat ze vooral aandacht hebben voor de communicatie tussen de partijen en voor een billijke behandeling van beiden. Dat is juist de doelstelling van het wetsontwerp dat de procedures over gezinszaken uit de gerechtelijke sfeer wil halen.

In het kader van dit wetsontwerp is het dan ook belangrijk dat de rechterlijke macht in alle onafhankelijkheid kan kiezen welke «deskundige» bemiddelaars de rechtzoekenden desgewenst moeten helpen in afwachting van een erkenningsprocedure. In het belang van deze laatsten moet de magistraat dan ook zo ruim mogelijk kunnen kiezen onder personen van wie hij de bekwaamheid en de professionele en menselijke kwaliteiten kent en erkent. In dat opzicht beoogt dit amendement niets anders dan een wettelijke grond te verlenen aan een rechterlijke praktijk die haar sporen reeds verdiend heeft en nog verder uitbreiding neemt.

Nr. 25 VAN DE HEREN DUBIÉ EN GALAND

Art. 2

Het voorgestelde artikel 734sexies vervangen als volgt :

«Art. 734sexies. — Artikel 458 van het Strafwetboek is van toepassing op de bemiddelaar. De bevindingen van de bemiddelaar en de verklaringen die hij afneemt, kunnen zonder de instemming van de partijen niet ingebracht of aangevoerd worden in het vervolg van de procedure noch in het kader van een ander geding.»

Verantwoording

Zoals de Raad van State opgemerkt heeft, is de toepassing van artikel 458 van het Strafwetboek niet voldoende om de vertrouwelijkheid van de bemiddeling, die onmisbaar is voor het goede verloop van de procedure, te waarborgen. De verplichting tot het in acht nemen van de vertrouwelijkheid, die voor de bemiddelaar geldt, moet dan ook nauwkeuriger worden omschreven.

Nr. 26 VAN DE HEREN DUBIÉ EN GALAND

Art. 5 (nieuw)

Een nieuw artikel 5 invoegen, luidende :

«Art. 5. — De Koning stelt een commissie in genaamd «Commissie voor gerechtelijke bemidde-

ont déjà pris l'initiative de proposer le recours à la médiation aux parties en conflit. Ce genre de missions, qui n'ont pas cessé de se multiplier et de se diversifier, sont confiées non seulement à des notaires ou à des avocats, affiliés ou non aux centres de médiation organisés par certains barreaux, mais aussi à des médiateurs non juristes, reconnus pour leur pratique de longue date et leurs qualités de formateurs professionnels.

De manière plus générale, la compétence juridique dont peuvent se prévaloir à juste titre les notaires et les avocats ne paraît pas essentielle à l'accomplissement d'une mission de médiation. En tant que médiateurs, on leur demande précisément de ne pas se poser en expert ni même en personne-ressource, mais d'être surtout particulièrement attentifs à la circulation de la communication entre les parties et au traitement équitable de chacune d'elles. C'est précisément l'objet du projet de loi qui vise à «déjudiciariser» les procédures familiales.

Dans le cadre du projet de loi à l'examen, il convient dès lors de confier au pouvoir judiciaire le soin de choisir en toute indépendance les «experts» médiateurs qui seront chargés d'aider les justiciables qui le souhaitent dans l'attente de la mise sur pied d'une procédure d'agrément. L'intérêt de ces derniers commande d'élargir autant que possible le choix du magistrat à des personnes dont il connaît et reconnaît la compétence et les qualités professionnelles et humaines. Et cela, cet amendement ne fait que légaliser une pratique prétorienne qui a déjà fait ses preuves et tend à se répandre.

Nº 25 DE MM. DUBIÉ ET GALAND

Art. 2

Remplacer l'article 734sexiesproposépar la disposition suivante :

«Art. 734sexies. — L'article 458 du Code pénal s'applique au médiateur. Les constatations du médiateur et les déclarations qu'il recueille ne peuvent être ni produites ni invoquées dans la suite de la procédure ni dans le cadre d'une autre instance sans l'accord des parties.»

Justification

Comme l'a souligné le Conseil d'État, l'application de l'article 458 du Code pénal ne paraît pas suffisant à assurer la confidentialité de la médiation, indispensable au bon déroulement de la procédure. Il convient dès lors de préciser davantage l'obligation de confidentialité incombant au médiateur familial.

Nº 26 DE MM. DUBIÉ ET GALAND

Art. 5 (nouveau)

Insérer un article 5 nouveau, rédigé comme suit :

«Art. 5. — Le Roi crée une commission appelée «Commission pour la médiation familiale judiciaire»

ling in gezinszaken», waarvan hij de samenstelling, de taken en de werkwijze bepaalt.

Deze commissie heeft met name als taak de ontwikkeling van een gemeenschappelijke en interdisciplinaire opleiding van alle bemiddelaars in gezinszaken te bevorderen ongeacht de plaats waar zij verstrekt wordt, de deontologische regels op te stellen voor de functie van bemiddelaar in gezinszaken, alsmede advies te verstrekken over de erkenning van natuurlijke personen die de taak van bemiddelaar in gezinszaken wensen te vervullen.»

Verantwoording

In alle organisaties is men het erover eens dat men een structuur moet oprichten die erkend en bevoegd is om de bemiddelaars in gezinszaken die afkomstig zijn uit andere beroepen dan het notariaat en de advocatuur, officieel te erkennen. Bovendien is het noodzakelijk een identieke opleiding te verstrekken aan iedereen die het beroep van bemiddelaar in gezinszaken wil uitoefenen. Om het beroep coherent en geloofwaardig te maken in de ogen van al degenen die er een beroep op doen, moet men dan ook een commissie oprichten bestaande uit vertegenwoordigers van gezinsbemiddelaars van verschillende beroepen (notaris, psycholoog, advocaat, sociaal assistent, jurist, huwelijksconsulent en personen die de bemiddelaars opleiden).

Deze commissie heeft de volgende taken:

— advies verstrekken aan de bevoegde instanties die gemachtigd zijn om een natuurlijke persoon te erkennen die als gezinsbemiddelaar wenst te werken;

— de inhoud bepalen van de basisopleiding die verstrekt moet worden aan elke persoon die het beroep van gezinsbemiddelaar kiest;

— de deontologische regels opstellen voor de functie van bemiddelaar.

Nr. 27 VAN DE HEREN DUBIÉ EN GALAND

Art. 6 (nieuw)

Een nieuw artikel 6 invoegen, luidende:

«Art. 6. — Artikel 665 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld als volgt:

«5° voor de procedure van de gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken.»

Verantwoording

Zoals de Raad van State opgemerkt heeft, moeten de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de rechtsbijstand aangevuld worden om er de gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken in te voegen.

dont il arrête la composition, les missions et les modalités de fonctionnement.

Cette commission est destinée notamment à favoriser le développement d'une formation commune et interdisciplinaire de tous les médiateurs familiaux quel que soit le lieu où elle est dispensée, à élaborer des règles déontologiques applicables à la fonction de médiateur familial ainsi qu'à donner un avis quant à l'accréditation de toute personne physique souhaitant pratiquer la médiation familiale.»

Justification

Tous les milieux associatifs s'accordent sur la nécessité de mettre en place une structure à la fois compétente et reconnue pour accréditer les médiateurs familiaux issus d'autres professions que celles de notaire et d'avocat. En outre, il semble indispensable qu'une formation identique soit dispensée à toute personne désireuse de pratiquer la profession de médiateur familial. Afin d'assurer une cohérence et une crédibilité à l'égard des usagers de la profession, la constitution d'une commission composée de représentants médiateurs familiaux issus de professions diverses (notaire, psychologue, avocat, assistant social, juriste, conseiller conjugal et formateur en médiation ...) paraît dès lors nécessaire.

Cette commission aurait pour tâches:

— de donner un avis aux autorités compétentes habilitées à agréer toute personne physique souhaitant pratiquer la médiation familiale;

— de définir le contenu de la formation de base devant être dispensée à quiconque choisit la profession de médiateur familial;

— d'élaborer des règles déontologiques applicables à la fonction de médiateur familial.

N° 27 DE MM. DUBIÉ ET GALAND

Art. 6 (nouveau)

Insérer un article 6 nouveau, rédigé comme suit:

«Art. 6. — L'article 665 du Code judiciaire est complété comme suit:

«5° à la procédure de médiation judiciaire familiale.»

Justification

Ainsi que l'a relevé le Conseil d'État, il convient de compléter les dispositions du Code judiciaire relatives à l'assistance judiciaire pour y insérer la médiation judiciaire familiale.

Nr. 28 VAN DE HEREN **DUBIÉ** EN **GALAND**

Art. 7 (nieuw)

Een nieuw artikel 7 invoegen, luidende :

« Art. 7. — Artikel 671, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld als volgt :

« Rechtsbijstand dekt eveneens de kosten in het kader van de procedure van de gerechtelijke bemiddeling in gezinszaken.

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 27.

N° 28 DE MM. **DUBIÉ** ET **GALAND**

Art. 7 (nouveau)

« Art. 7. — L'alinéa 1er de l'article 671 du Code judiciaire est complété comme suit :

« L'assistance judiciaire couvre également les frais relatifs à la procédure de médiation judiciaire familiale. »

Justification

Voir amendement n° 27.

Josy **DUBIÉ**.
Paul **GALAND**.